

tant que a estones ens pot ser simpàtic però que mai amaga els seus costats foscos, són els sòlids fonaments de l'eficaç persuasió. A més, evidentment, de la retòrica.

La disposició i la tria dels mots més escaients, el gust per les descripcions –del jardí, de la natura i la petja que el pas de les estacions hi deixa– són l'adob que ha permès la desclosa d'una flor tan bella, l'humus que ha nodrit les seves arrels. S'ha parlat de novel·la poètica, però trobo més encertat parlar de novel·la de poeta, ja que la relació d'aquesta novel·la amb l'obra poètica de l'autor és força evident. Sovint les descripcions són curtes, sincopades, amb l'estructura de tres unitats sintàctiques que recorden clarament els tres curts versos d'un haikú –gènere poètic japonès tan car a J.N. Santaaulàlia, com a traductor i com a poeta–. Compareu sinó «la línia negra de l'ombra arrossegant-se sobre l'herba, ja se'ns acosta als peus» amb «Sobre els camps foscos / passa un núvol, encara / roent de llum» («Capvespre», *Una ombra a l'herba*). Cal destacar també la presència de coincidències temàtiques, com el gust pels arbres caducs, les fulles mortes, les curculles plenes de veus llunyanes que desperten els records –esmentaré només la col·lecció de curculles de l'Eduard, heretada del seu pare, i aquest haikú de *La llum dins l'aigua*: «M'acosto la curculla a l'orella i escolto les onades perdudes. Recordo, un cop més, la lliçó primordial. / Buidat de tot, / el vell cargol de mar / s'omple de veus», i la de frases contundents que ranegen amb l'aforisme –«La vida és un suc dolç que se'ns escapa. De vegades, amarg» i «Mentre el temps, aquest gos afamat i sense amo, / esgarrapa la terra i rosega les roques...» («Mans», *Una ombra a l'herba*).

Algú pot pensar que un comentari sobre el títol, tan curt i contundent, pot ser la manera més adequada de cloure el meu discurs. Procuraré no decebre'l. Simbolitza la part fosca que tots portem dins, que inconscientment va creixent fins que un dia, per atzar,

.....

esclata? És l'encertada metàfora del procés creador? S'admeten respostes raonades. Però, abans de respondre, us recomano que llegiu aquesta esplèndida novel·la i que, un cop llegida, la deseu en un lloc assequible: no voldria que un extrem sedentarisme us n'impedís la relectura.

Lluís Lucero Comas

Invitació a la reflexió ben literaturitzada

ROCA, MARIA MERCÈ.

Delictes d'amor.

Editorial Planeta.

Barcelona, 2000. 195 pàgines.

Aquesta nova novel·la de Maria Mercè Roca s'articula a partir de la capacitat que demostra l'autora de crear dos nivells de lectura que coexisteixen i es complementen en una obra d'interès, que, com sol passar amb els llibres de Roca, assoleix un notable èxit de vendes. En aquest cas l'autora ha fixat l'atenció en un assumpte que colpeja la societat com pocs: la pederàstia. Per fer-ho, escull la perspectiva més agosarada: la del qui agrideix menors. Des d'aquest punt de vista, el lector coneix retalls autobiogràfics de la vida d'en Narcís, per als seus veïns de Girona un petit empresari exemplar, propietari de diverses sabateries, recentment reconegut amb un premi de la Unió Europea que el considera el millor petit comerciant de l'any. Aquests èxits professionals contrasten amb el fracàs del seu matrimoni, que tanmateix no li ha afectat la imatge pública de triomfador, la qual tan sols mitiga la seva insatisfacció vital, que només pot oblidar tenint relacions sexuals amb nenes. En Narcís pensa que això l'ajudarà a sentir-se més fort per encarar un dia a dia de grisor gironina, de relacions difícils amb l'exdona i els fills, amb la mare i amb la Francina, la darrera dona amb qui ha intentat establir una relació amb cara i ulls.

L'impuls abassegador que mou el protagonista planteja novament una de les grans qüestions ètiques: qui comet delictes, ¿és culpable de perpetrar-los? O és algú incapaç d'actuar correctament? A partir d'aquí es basteix la segona lectura del text: la que presenta un drama humà sovint invisible per la societat i, potser, alimentat per aquesta. És a dir, el llibre planteja si l'estil de vida accelerat i orientat a produir, que suposadament facilita la comunicació però al qual no li importa què es comuni-

ca perquè això no fa augmentar beneficis, fa negoci amb les debilitats dels membres menys forts de la societat. Per a mi, *Delictes d'amor* és un convit a la reflexió sobre el fet que, en aquest nostre muntatge de societat feliç i avançada de façana, l'aspecte més fonamental per a la felicitat i la salut mental de les persones –saber estimar i saber comunicar-se– cada cop és més oblidat. M.M. Roca sap literaturitzar els perills d'una societat que, entre hipoteques, embussos i tones d'oferta de lleure pocasolta ben publicitat, sovint fa difícil que els seus membres puguem aturar-nos a mirar i escoltar. Finalment, val a dir que la intensitat dramàtica de la narració evoluciona en un *crescendo* molt ben lligat que en el tram final esclata amb gran eficàcia.

Josep Agustí

Comença el xou

BURGAS, ÀNGEL.

Show.

Proa.

Barcelona, 1999. 218 pàgines.

Isabel Clara-Simó diu que hi ha dos tipus d'escriptors, els que miren enfora i els que tenen ulls interiors. *Show*, l'*opera prima* del figuerenc Àngel Burgas, home vinculat al teatre, és un llibre de narracions equidistant –alguns oculistes l'anomenarien guenyo–, que veu de totes dues mirades: de fora a dins i de dins a fora. El seu periple vital va del paisatge urbà als processos mentals d'una ninfòmana fetixista (a *Psycho*), una nena amb pares ocasionals (*Family*), un encadenament de personatges anònims –vegeu el film *Short cuts*– que amaguen un polvorí soterrat de desitjos sexuals (*Foxtrot*), un amic de pagament (*Meeting-point*) o la resposta a la pregunta del milió: què fer amb un pobre que et dona la tabarra perquè li negues vint duros (*Show*, conte que titula el llibre, sens dubte un dels més rodons).

L'univers de Burgas és proper, palpable, tan real i llunyà alhora com els *tripis*, la *maria*, el *jungle*, la sida, el *trance*, la –diguem-m'ho així– pseudocultura juvenil i el misteri –gran, molt gran– que amaga la quotidianitat. Costa reconèixer-ho, però ¿qui ens assegura que el nostre veí –que sempre espiem– no és un assassí o un terrorista?; i qui és el babau que sentència que la infància és l'edat de la innocència? En aquests aspectes l'autor entronca amb un Carver, amb les inevitables influències del mestre Monzó, especialment visibles a *Dance floor*, història que acaba com el rosari de l'aurora. *Vampire*, en canvi, és una trama de terror gòtic traçada

amb precisió subtil, relligada hàbilment amb el món claustrofòbic dels segrestats i que t'enganxa fins a un final inversemblant.

Aquest llibre és un més dels assaigs amb els quals s'inicia el xou de la nova generació –l'autor té 35 anys– que demana ja, ràpidament, un lloc sota el sol editorial; uns lletraferits encara per definir que cerquen una veu pròpia –una proesa gens fàcil d'assolir: cal eliminar barreres mentals i taquicàrdies inherents al llenguatge–, i que esgrimeixen com a millors arguments una cultura eclèctica que va del *funky* al *dirty realism* passant pel vampirisme i les trames hitchcockianes. Són creadors valents que han perdut la por als anglicismes –les 16 històries duen títols en anglès– i que s'enfronten amb una societat com a mínim inquietant, on res és el que sembla.

Moisés de Pablo